

Аннотация к рабочей программе по родному (бурятскому) языку 7 класса

Настоящая рабочая программа по родному (Бурятскому) языку 7 класса разработана в соответствии с нормативными документами:

- ✓ Конституция РФ;
- ✓ Федеральный Закон «Об образовании в Российской Федерации» от 29.12.2012 №273-ФЗ;
- ✓ Приказ Министерства образования и науки Российской Федерации от 22.03.2021 № 115 «Об утверждении порядка организации и осуществления образовательной деятельности по основным общеобразовательным программам – образовательным программам начального общего, основного общего и среднего общего образования»;
- ✓ Приказ Министерства образования и науки Российской Федерации от 17.12.2010 № 1897 (в редакции приказа Минобрнауки РФ от 31.12.2015 № 1577) «Об утверждении федерального государственного образовательного стандарта основного общего образования»;
- ✓ Постановление главного государственного санитарного врача РФ от 28 сентября 2020г. № 28 «Об утверждении санитарных правил СП 2.4.3648-20 «Санитарно – эпидемиологические требования к организациям воспитания и обучения, отдыха и оздоровления детей и молодежи»;
- ✓ Постановление главного государственного санитарного врача РФ от 28 января 2021г. № 2 «Об утверждении санитарных правил и норм СанПин 1.2. 3685 -21 «Гигиенические нормативы и требования к обеспечению безопасности и (или) безвредности для человека факторов среды обитания»;
- ✓ Правила СП 3.1/ 2.4.3598-20 «Санитарно - эпидемиологические требования к устройству, содержанию и организации работы образовательных организаций и других объектов социальной инфраструктуры для детей и молодежи в условиях распространения новой коронавирусной инфекции (COVID-19)», утвержденным постановлением главного санитарного врача РФ от 30.06.2020г. № 16 в целях предупреждения новой коронавирусной инфекции;
- ✓ Приказ Министерства просвещения России от 20.05.2020 N 254 "Об утверждении федерального перечня учебников, рекомендуемых к использованию при реализации имеющих государственную аккредитацию образовательных программ начального общего, основного общего, среднего общего образования, осуществляющие образовательную деятельность»;
- ✓ Закон Республики Бурятия от 13.12.2013г. № 240-V «Об образовании в Республике Бурятия».
- ✓ Устав МБОУ Могсохонская средняя общеобразовательная школа имени Дамдинжапова Ц-Д.Ж.
- ✓ Образовательная программа основного общего образования МБОУ Могсохонская СОШ имени Дамдинжапова Ц-Д.Ж.
- ✓ Положением о текущем контроле успеваемости и промежуточной аттестации учащихся;
- ✓ Положением о рабочей программе по учебному предмету (курсу) родной (бурятский) язык.

Тематическое и примерное поурочное планирование, представленные в материалах, сделаны в соответствии с учебником «Буряад хэлэн» для 7 класса общеобразовательных учреждений, О.Ш.Цыремпилова, Ц.С.Жанчипова. Улан-Удэ. «Бэлиг», 2017г.

Программой предусмотрено: контрольные работы – 15ч.

Нуралсалай методическа хэрэгсэл

№	Автор	Нэрэ	Хэблэгдэһэн он	Хэблэл
1	О.Ш.Цыремпилова Ц.С.Жанчипова	«Буряад хэлэн»	2017	У-У. «Бэлиг»
	О.Ш.Цыремпилова Ц.С.Жанчипова	«Методическа дурадхал»	2017	У-У. «Бэлиг»

Буряад хэлэ үзэлгэдэ 7-дохи класста 68 саг үгтэнэ.

Мүнөө үеын федеральна хуралсалай стандартын ёһоор үхибүүд иимэ личностнэ дүнгүүдые харуулха ёһотой:

1. Нурагшад түрэлхи литература шудалан үзэхэдөө, буряад хэлэнэйнгээ баялигтай гүнзэгыгөөр танилсаха, найнаар хэлэдэг, уншадаг, бэшэдэг болгохоһоо гадна, буряад арадайнгаа ажабайдал, түүхэ, заншал, зан абари үзэжэ байгаа зохёолнууд дээрэ үндэһэлэн, найнаар ойлгохо, ухаан сэдхэлдээ шэнгээхэ;
2. нурагшад уран зохёол абьяастайгаар уншаха дуратай, ходоорхойгоор, тодо зүбөөр уншаха шадабаринь хүгжэхэ, уншанан зохёолоо ухаандаа буйлуулан, удхыень зүбөөр элирүүлэн ойлгодог, һонирхдог болохоһоо гадна, нурагшад зохёол шудалан, шэнжэлэн үзэхэ эхин дадалнуудые бүридхэхэ, түрэлхи литература тухайгаа юрэнхы мэдэсэтэй болгохо;
3. Туд классуудта зохёолнуудые уншахадаа, арадай түүхэдэ, уран зохёолшын зохёол соогоо харуулһан үе саг, арад зоной ажал хүдэлмэрийн аша туһа, үйлэ хэрэг, ёһо заншал, гурим нурагшад анхаралаа хандуулха, олонитын ажабайдал тухай ойлгосыень саашань үргэдхэхэ, мэдэсэн гүнзэгырхэ, нурагшадан зан заншал, сэдхэл ухаан, бодол хүсэл зүбөөр, даамайгаар бүрилдэхэ, түрэл арадайнгаа хэлэдэг үндэһэн хэлые найнаар шудалжа, хүнэй ойлгохоор, тодо һонороор хэлэжэ нураха шухала.
4. Нурагшад түрэнһэн нютаг орондоо дуратайгаар хүмүүжэхэ, ажабайдалай үзэгдэлнүүдэй, нютагайнгаа байгаалин гоё найхание зүбөөр сэгнэдэг хүн боложо нураха юм. Түрэнһэн эхэ эсэгээ, аха зоние хүндэлхэ гэнэн арадай найн найхан заншалые хүндэлжэ баримталха дадалтай болохо.

Нурагшадан метапредметнэ дүнгүүдын иимэ байха жэшээтэй:

1. Хэлэлгыншье, бэшэмэлшье мэдээнүүдые зүбөөр ойлгожо абаха;
2. Уншалгынхэдэнянзануудыешадаха;
3. Интернетһэ гү, али бэшэшье материалһаа мэдээнүүдые суглуулан бүридхэжэ шадаха;
4. Элдэб толинуудые, номуудые хэрэглэжэ шадаха;
5. Ойлгоһон материалаараа бэшэмэлшье, сээжэшье харюусажа шадаха;
6. Багахан элидхэлнүүдые бэлдээд, нүхэдэйнгөө урда хэлэжэ шадаха.

Предметнэ дүнгүүдын гэхэдэ:

1. Уран зохоол тухай бүхэли мэдэсэтэй болохо;
2. Уран зохёолшын зохёол соогоо зураглаһан зурагые ухаан сэдхэлдээ бии болгожо, үзэжэ байһан зохёолой шухала үйлэнүүдые (эпизодые) бэшэ үйлэнүүдһэнь илгажа, зохёол соохи үйлэнүүдэй болоһон шалтагаание, тэрэнэй хойшолон, сагые элирүүлхэ;
3. Үзэжэ байһан зохёолой хэлэнэй уран аргуудые, байгаалин үзэгдэлнүүдые, зураглаһан зураглалнуудые текст сооһоо илгана, зохёолой геройдо өөрын хэлэһэн үгэ, хэһэн хэрэг, үйлэ дээрэ үндэһэлһэн характеристикэ үгэхэ;
4. Уран зохёолой болон хрестоматиин текст зүбөөр, тодорхойгоор уншаха, сээжэлдэһэн зохёол уранаар, тодоор уншаха; багашаг ба ехэ эпическэ зохёолнуудай хэһэгүүдые тобшоор, удхадань дүтэрхыгөөр, түүбэрилэн хөөрөжэ, найруулан (изложени) бэшэхэ; шудалан үзэжэ байһан зохёолоор өөрынгөө һанамжа зохёолго (сочинени-бодомжо) болгон бэшэхэ; багшын табиһан асуудалда дүүрэн харюу үгэн хөөрөжэ, бэшэжэ, зохёолой герой тухай рассказ зохёохо;
5. Эпическэ зохёолоор гү, али тэрэнэй таарамжатай хэһэгээрнь түсэб табиһа, өөрынгөөдурааршэлэжэуншананзохёолтухайгааөөрынгөөһанамжыехэлэхэ, уран зурашадан зураһан зураг, хараһан кино тухай мүн һанамжаяа хэлэхэ, хөөрөхэ.

Программын байгуулга ба удха

Саг	Темэ	Удха
5	Дабталга	<p>Үндэһэн буряад үгэнүүд. Мэргэжэлтэнэй үгэнүүд. Нютаг хэлэнэй үгэнүүд. Ондоо хэлэнһээ абтаһан үгэнүүд. Хуушарһан үгэнүүд (юрэл танилсуулха).</p> <p>Хошон үгэтэй найруулга тухай юрэнхы ойлгосо. Хошон үгэтэй найруулгын тааралдалай гол шэнжэнүүд.</p> <p>Ямар хэлэнһээ абтаһан үгэб гэжэ мэдэхэ болохо. Абтаһан, нютагай, мэргэжэлтэнэй, хуушарһан үгэнүүдые илгаруулха шадабаритай болгохо. Нурагшад хэлэлгэдээ хошон үгэтэй найруулгын тааралдалые хэрэглэжэ нураха уялгатай</p>
30	Үйлэ үгэ	Эхин класста глагол тухай үзэһэнөө дабталга.

		<p>Глаголой удха ба гол морфологическа шэнжэнүүд, тэрэнэй синтаксическа үүргэ. Глаголые мэдүүлэлэй хэлэгшэ болгон хэрэглэлгэ.</p> <p>Глаголой нуури. Глаголой хандаһан, мэдүүлһэн, причастна түхэлнүүд. Глаголнуудай нюурай частицануудые абалга. Глаголой бии бололго ба залогууд.</p> <p>Причастинуудай зохилдол, хамаадал. Причастинуудай юумэнэй нэрэ бололго. Деепричастна түхэл.</p> <p>Причастна ба деепричастна обородуудтай мэдүүлэлнүүд. Тэдэнэй сэглэлтын тэмдэгүүд (юрэнхы ойлгосо).</p> <p>Элдэб янзын глаголнуудые хэлэлгэдээ зүбөөр хэрэглэлгэ. Глагол-синонимуудые хэлэлгэдээ зүбөөр хэрэглэжэ һуралга. Причастна болон деепричастна обородуудтай мэдүүлэлнүүдые хэлэлгэдээ олоор хэрэглэлгэ</p>
12	Тухалагша хэлэлгын хубинууд	<p>Дахуул үгэ</p> <p>Бэеэ даагаагүй хэлэлгын хубинууд тухай юрэнхы ойлгосо.</p> <p>Дахуул үгэнүүд тухай ойлгосо.</p> <p>Ондоо хэлэлгын хубинуудһаа гараһан дахуул үгэнүүд.</p> <p>Дахуул үгэнүүдэй дахаһан үгынгөө залгалтануудые абалга.</p> <p>Тула, түлөө гэжэ дахуул үгэнүүдые зүб хэрэглэжэ һуралга.</p> <p>Нэгэл дахуул үгыг хэрэггүйдэ үлүүсэ хэрэглэхэ ябадал болноулхын тула дүтэрхы удхатай дахуул үгэнүүдые хэрэглэлгэ.</p> <p>Союз</p> <p>Союз тухай ойлгосо. Простой ба сложно союзууд.</p> <p>Ниилэлдүүлһэн ба дахуулһан союзууд тухай ойлгосо. Дүтэрхы удхатай союзуудые хэрэглэхэ шадабаритай болголго.</p> <p>Частицанууд</p> <p>Частицанууд тухай ойлгосо, тэдэнэй илгарал.</p> <p>Частицануудые хамаатай үгэтэйнь сугтань ба амяарынь бэшэхэ дүрим.</p> <p>Нюурай частицануудые зүбөөр хэрэглэн, хамаатай үгынь хойно залгалга.</p> <p>Частицануудые хэлэлгэдээ зүбөөр хэрэглэлгэ.</p> <p>Междомети</p> <p>Междометинүүдэй удха, тэдэнэй хэлэлгэ соохи үүргэ.</p> <p>Абья дуураһан үгэнүүд.</p> <p>Междометинүүдые дуунайнгаа аялгаар илгалга. Междометинүүдэй хойно запятой ба шангадхаһан тэмдэг хэрэглэлгэ.</p> <p>Междометинүүдые хэлэлгэдээ зүбөөр хэрэглэлгэ.</p>
8	Жэл соо үзэһэнөө дабталга	<p>Глаголнуудай синтаксическа үүргэ.</p> <p>Причастна ба деепричастна обородуудтай мэдүүлэлнүүд. Тэдэниие хэлэлгэдээ зүбөөр хэрэглэлгэ. Иимэ мэдүүлэлнүүдые нугалбаритайгаар хэлэлгэ, уншалга. Дахуул үгэнүүдые зүбөөр хэрэглэлгэ. Нюурай частицануудые дабталга. Междометитэй мэдүүлэлнүүдые аялга нугалбаритайгаар уншалга.</p>
10	Хэлэ хүгжөөлгэ	